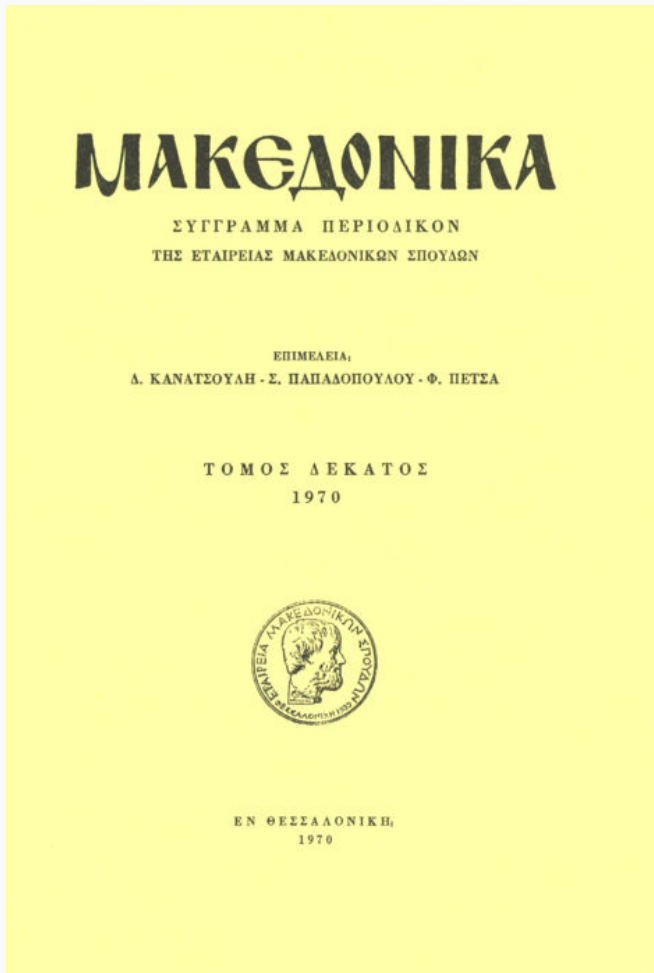

Μακεδονικά

Τόμ. 10, Αρ. 1 (1970)

Ένα ανέκδοτο ποίημα του Γερμανού Καραβαγγέλη

Δημήτριος Σπ. Τσαφαράς

doi: [10.12681/makedonika.787](https://doi.org/10.12681/makedonika.787)

Copyright © 2014, Δημήτριος Σπ. Τσαφαράς

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσαφαράς Δ. Σ. (2015). Ένα ανέκδοτο ποίημα του Γερμανού Καραβαγγέλη. *Μακεδονικά*, 10(1), 298–299.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.787>

τής μου. Ματαιώς ὄθεν καὶ ἀνοφελῶς ἠσχολήθη με ἄλλας δὴθεν ἐλλείψεις.

Μετὰ τιμῆς
Παναγιώτης Κ. Γυϊόκας
Ἐπίτιμος δικηγόρος

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗ

Δημοσιεύεται παρακάτω ἓνα μικρὸ ποίημα, ἀνέκδοτο ἀπὸ ὅσο γνωρίζω, τοῦ Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, ποὺ βρήκα τὸ καλοκαίρι τοῦ 1969 στὴ σκῆτη τῶν Καυσοκαλυβίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Συγκεκριμένα ξεφυλλίζοντας τὸ βιβλίον ἐπισκεπτῶν στὴν ὄραία αἰθουσα ὑποδοχῆς τοῦ ἀρχοντικοῦ ἀγιογραφικοῦ οἴκου τῶν Ἰωασαφαίων, εἶδα ν' ἀπευθύνουν στὸ «σεμνεῖον αὐτὸ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τέχνης» λόγια κολακευτικὰ διαπρεπεῖς Ἑλληνας ποὺ πέρασαν καὶ φιλοξενήθηκαν ἐκεῖ, ὅπως ὁ Σπυρ. Λάμπρος, ὁ Παῦλος Καρολίδης, ὁ Ἰωακείμ Φορόπουλος, ὁ Σωκρ. Κουγέας, ὁ Εὐλόγιος Κουρίλας κ.ἄ. Σὲ μιά σελίδα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ βρίσκεται τὸ ποίημα τοῦ Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, ἀφιερωμένο στὴ σκῆτη τῶν Καυσοκαλυβίων καὶ τοὺς Ἰωασαφαίους ζωγράφους, ὀνομαστοῦς γιὰ τὴν ἐπίδοσή τους στὴν ἀγιογραφία.

Ὁ Γερμανὸς Καραβαγγέλης, μητροπολίτης Καστοριάς, κατόπιν Ἀμασειᾶς καὶ τέλος ἑξαρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη, εἶναι γνωστότατος γιὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ δράση του γενικὰ καὶ ἰδιαίτερα σὰν ἐξέχουσα ἥρωικὴ μορφή τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνα¹. Στὴν ἐπικὴ αὐτὴ πάλῃ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας ἐναντίον τῶν βουλγαρικῶν ὀργάνων ὁ Καραβαγγέλης στάθηκε πρωτοπόρος, ὀργανωτὴς καὶ συντονιστὴς τοῦ ἀγῶνα στὸ πιὸ ἐπικίνδυνον καὶ στὸ πιὸ καιρὸ σημεῖο, στὴν Καστοριά. Ἐπτά ὀλόκληρα χρόνια, ἀπὸ τὸ 1900 μέχρι τὸ 1907, ὑπηρετήσε με πίστη, ἐνθουσιασμό καὶ πείσμα τὴν ἱερὴ ὑπόθεσι τῆς Μακεδονίας καὶ πρόσφερε ἔργο πολύτιμο, ἀξιο τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Τὸ δημοσιευμένο ποίημα τοῦ σεπτοῦ ἱεράρχη δὲν ἀναφέρεται σὲ πρόσωπα ἢ γεγονότα τῆς θυελλώδους ἐθνικῆς του δράσης. Γράφτηκε τὸ 1894, ἐνῶ ἦταν ἀκόμα ἀρχιμανδρίτης καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, καὶ περιέχει ἐντυπώσεις καὶ λόγια φιλοφρονητικὰ γιὰ τὴ σκῆτη τῶν Καυσοκαλυβίων καὶ τὴν ἐκεῖ ἀδελφότητα τῶν ἀγιογράφων Ἰωασαφαίων. Ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ποίημα δὲν παρουσιάζει ἰδιαιτέρο ἐνδιαφέρον οὔτε διακρίνεται γιὰ τὴν ἄρτια τεχνικὴ του. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲν θὰ ἀξίζε ἴσως νὰ δημοσιευθῆ. Ἐπειδὴ ὅμως προέρχεται ἀπὸ τὸν Γερμανὸ Καραβαγγέλη, μορφή ποὺ στὴ συνείδησή μας ἔχει καθιερωθῆ σὰν ὁ ἀντάρτης τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνα ἢ ὁ σχολαστικὸς θεολόγος ποὺ ἀντικρούει με δογματικὰ ἐπιχειρήματα ἐγκύκλιον τοῦ πάπα τῆς Ρώμης, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι χωρὶς σημασία τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀγωνιστὴς κληρικὸς σὲ μιά στιγμὴ βαθιᾶς συγκίνησης ἄφησε τὸν ἑαυτὸ του νὰ ἐκδηλωθῆ ποιητικὰ. Τὸ ποίημα δημοσιεύεται ὅπως ἀκριβῶς ἔχει στὸ χειρόγραφο:

1. Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, Ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼν (ἀπομνημονεύματα), Ἀρχεῖον Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος Πηνελόπης Δέλτα, ἐκδ. δευτέρα, ἐπιμελεῖα Β. Λαοῦρδα, πρόλογος Στ. Π. Κυριακίδου, εἰσαγωγή Κλ. Τσοῦρκα, Θεσσαλονίκη (ΙΜΧΑ ἀρ. 26) 1959. Μετακομιδὴ Λειψάνων Γερμανοῦ Καραβαγγέλη (ἐκδ. ΕΜΣ), Θεσσαλονίκη 1960.

Σ' αὐτὴν τὴν Σκῆτην τοῦ Χριστοῦ ποὺ κελαιδοῦν τ' ἀηδόνια
 καὶ παίζουν τὴν κιθάραν τῶν μουσικῶν καὶ χελιδόνια,
 ἦλθε καὶ ἓνας δάσκαλος παπᾶς κ' Ἀρχιμανδριτῆς
 θέλων νὰ γίνῃ μοναχὸς καὶ Κανσοκαλυβίτης.
 Θαρροῦσε πῶς σ' τὸν Ἄθωνα ἐδῶ μεσ' σ' τὰ μαγαζία
 κοιμῶνται τρώγουν, καὶ περνοῦν χοροὺς καὶ πανηγύρια.
 Τὸν κόσμον πλέον βαρυνθεὶς, ἠθέλησε νὰ εὖρη
 ἀνάπαυσιν κ' ἀναρνήσῃ καὶ τί ἄλλο ποιὸς ἔξερει.
 Μιά ἡμέρα μόνον κάθισε, τὴν ἄλλην φεύγει πλέον
 τὴν θάλασσαν, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ μὴ ξανάλθῃ πλέον.
 Σ' αὐτὴν τὴν Σκῆτην, ἔμαθε, πῶς δὲν χωρεῖ ἀργία,
 ἀλλὰ νηστεία, προσευχή, χαρὰ καὶ ἐργασία.
 Μὲ δάκρυα σ' τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ χαρὰν σ' τὸ στῆθος
 τὸ εὐλαβὲς ἐθαύμασε καὶ μουσοτρόφον ἦθος,
 καὶ τὴν ἀρχαίαν εὐκλείαν τοῦ Ἄθω ἀνεμνήσθη,
 κ' εἰς παρηγόρους ἔκτοτε ἐλπίδας ἐβυθίσθη.
 Εἶπε νὰ διόῃ ὁ Θεὸς σ' τοὺς ἀδελφοὺς ὕμειαν
 γιὰ νὰ κατέχουν ἄσβεστον τῆς Τέχνης τὴν Ἔσιν
 διηγετῶς καὶ ἀφθονοῦν τὴν θεῖαν ἐνλογία.

Ἀρχιμ. Γερμανὸς Καραβαγγέλης
 5 Ὀκτωβρίου 1894. Ἐν τῇ ἰ. Σκῆτῃ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου,
 τῇ ἐπιλεγομένῃ τῶν Ἰωσαφαίων.